

(૭)

નિર્જરાદ્વાર

(7)

Nirjarā Dwār

प्रतिज्ञा

(ढोहरा)

वरनी संवरकी दसा, जथा जुगति परवांन ।
मुकति वितरनी निरजरा, सुनहु भविक धरि कान ॥१॥

Pratijnā

(Dohrā)

Varnee samvarkee dasā, Jathā jugati parvān ।
Mukati vitarnee nirjarā, Sunahu bhavik dhari kān ॥1॥

મંગલાચરણ

(ચોપાઈ)

Mangalācharan

(Chopāi)

जो संवरपद पाइ अनंदै ।

सो पूरवकृत कर्म निकंदै ॥

जो अफंद है बहुरि न फंदै ।

सो निरजरा बनारसि बंदै ॥२॥

Jo samvarpad pāi anandai ।

So pooravkrut karma nikandai ॥

Jo afand vhai bahuri na fandai ।

So nirjarā Banārasī bandai ॥2॥

જ્ઞાન-વૈરાગ્યના બળથી શુભાશુભ ક્રિયાઓથી પણ બંધ થતો નથી
(દોહરા)

Jnān-Vairāgyanā Balthi Shubhāshubh Kriyāothi
pan Bandh Thato Nathi
(Dohrā)

महिमा सम्यक्ज्ञानकी, अरु विरागबल जोइ ।

क्रिया करत फल भुंजतैं, करम बंध नहि होइ ॥३॥

Mahimā samyakjnānkee, aru virāgbal joi ।

Kriyā karat fal bhunjatai, karam bandh nahi hoi ॥3॥

ભોગ ભોગવવા છતાં જ્ઞાનીઓને કર્મકાલિમા લાગતી નથી
(સવૈયા એકત્રીસા)

Bhog Bhogavvā Chhatā Jnāniyone
Karmakālimā Lāgti Nathi
(Savaiyā Ekatrisā)

जैसैं भूप कौतुक सरूप करै नीच कर्म,
कौतुकी कहावै तासौं कौन कहै रंक है ।

Jaisai bhoop kautuk saroop karai neech karma,
Kautuki kahāvai tāssau kaun kahai rank hai ।

जैसैं विभचारिनी विचारै विभचार वाकौ,
जारहीसौं प्रेम भरतासौं चित्त बंक है ॥

Jaisai vibhachārinee vichārai vibhachār vākau,
Jāraheesau prem bharatāsau chitt bank hai ॥

जैसैं धाड़ बालक चुँधाड़ करै लालिपालि,
जानै ताहि औरकौ जदपि वाकै अंक है ।

Jaisai dhāi bālak chundhāi karai lālipāli,
Jānai tāhi aurakau jadapi vākai ank hai ।

तैसैं ग्यानवंत नाना भांति करतूति ठानै,
किरियाकौं भिन्न मानै यातें निकलंक है ॥४॥

Taisai gyānvant nānā bhāti kartooti thānai,
Kiriyaākau bhinn mānai yāte nikalank hai ॥4॥

जैसैं निसि वासर कमल रहै पंकहीमैं;

पंकज कहावै पै न वाकै ढिग पंक है ।

Jaisai nisi vāsar kamal rahai pankahaemai,

Pankaj kahāvai pai na vākai dhig pank hai ।

जैसैं मंत्रवादी विषधरसौं गहावै गात,

मंत्रकी सकति वाकै विना-विष डंक है ॥

Jaisai mantravādi vishadharsau gahāvai gāt,

Mantraki sakati vākai vinā-vish dank hai ॥

जैसैं जीभ गहै चिकनाई रहै रुखे अंग,
पानीमें कनक जैसैं काईसों अटंक है ।

Jaisai jeebh gahai chikanāi rahai rukhe ang,
Pāneemai kanak jaisai kāisau atank hai ।

तैसैं ग्यानवंत नानाभांति करतूति ठानै,

किरियाकौं भिन्न मानै यातै निकलंक है ॥५॥

Taisai gyānvant nānābhāti karatooti thānai,

Kiriyākau bhinn mānai yātai nikalank hai ॥5॥

वैराग्यशक्तिनुं वर्णन

(सोरठा)

पूर्व उदै सनबंध, विषै भोगवै समकिती ।

करै न नूतन बन्ध, महिमा ग्यान विरागकी ॥६॥

Vairāgyashaktinu Varnan

(Sorthā)

Poorva udai sanbandh, vishai bhogvai samkitee ॥

Karai na nootan bandh, mahimā gyān virāgkee ॥६॥

જ્ઞાન-વૈરાગ્યથી મોક્ષની પ્રાપ્તિ છે

(સવૈયા તેવીસા)

સમ્યક્વંત સદા ઊર અંતર,

ગ્યાન વિરાગ ઊભૈ ગુન ધારૈ ।

Jnān-Vairāgyathi Mokshni Prāpti Chhe

(Savaiyā Tevisā)

Samyakvant sadā ur antar,

Gyān virāg ubhai guna dhārai ।

जासु प्रभाव लखै निज लच्छन,
जीव अजीव दसा निरवारै ॥

Jāsu prabhāṁ lakhai nij lacchan,
Jeev ajeev dasā nirvārai ॥

आतमकी अनुभौ करि ह्वै थिर,
आप तरै अर औरनि तरै ।

Ātamki anubhau kari vhai thir,
Āp tarai ar aurani tārāi ।

साधि सुदर्व लहै सिव सर्म,

सु कर्म-उपाधि विथा वमि डारै ॥७॥

Sādhi sudarv lahai siv sarm,

Su karma-upādhi Vithā vami dārai ॥7॥

સમ્યગ્જ્ઞાન વિના સંપૂર્ણ ચારિત્ર નિઃસાર છે
(સવૈયા તેવીસા)

જો નર સમ્યક્વંત કહાવત,
સમ્યક્જ્ઞાન કલા નહિ જાગી ।

Samyagjnān Vinā Sampoorṇa Chāritra Nisār Chhe
(Savaiyā Tevisā)

Jo nar samyakvant kahāvat,
Samyakjnān kalā nahi jāgee ।

आतम अंग अबंध विचारत,
धारत संग कहै हम त्यागी ॥

Ātam ang abandh vichārat,
Dhārat sang kahai hum tyāgi ॥

भेष धरै मुनिराज-पटंतर,
अंतर मोह-महानल दागी ।

Bhesh dharai munirāj-patantar,
Antar moh-mahānal dāgee ।

सुन्न हिये करतूति करै पर,

सो सठ जीव न होय विरागी ॥८॥

Sunn hiye karatooti karai par,

So sath jeev na hoy virāgee ॥8॥

ભેદવિજ્ઞાન વિના સમસ્ત ચારિત્ર નિઃસાર છે

(સવૈયા તેવીસા)

ગ્રન્થ રચૈ ચરચૈ સુભ પંથ,

લખૈ જગમૈં વિવહાર સુપત્તા ।

Bhedvijnān Vinā Samast Chāritra Nisār Chhe

(Savaiyā Tevisā)

Granth rachai charchai subh panth,

Lakhai jagmai vivahār supattā ।

साधि संतोष अराधि निरंजन,
देइ सुसीख न लेइ अदत्ता ॥

Sādhi santosh arādhi niranjan,
Dei suseekh na lei adattā ॥

नंग धरंग फिरै तजि संग,
छकै सरवंग मुधारस मत्ता ।

Nang dharang firai taji sang,
Chhakai sarvang mudhāras mattā ।

ए करतूति करै सठ पै,

समुझै न अनातम-आतम-सत्ता ॥९॥

Ae karatooti karai sath pai,

Samujhai na anātam-ātam-sattā ॥9॥

ध्यान धरै करै इन्द्रिय-निग्रह,
विग्रहसौं न गनै निज नत्ता ।

Dhyān dharai karai indriy-nigrah,
Vigrahasau na ganai nij nattā ।

त्यागि विभूति विभूति मढै तन,
जोग गहै भवभोग-विरत्ता ॥

Tyāgi vibhuooti vibhooti madhai tan,
Jog gahai bhavbhog-virattā ॥

मौन रहै लहि मंदकषाय

सहै बध बंधन होइ न तत्ता ।

Maun rahai lahi mandakashāy

Sahai badh bandhan hoi na tattā ।

ए करतूति करै सठ पै,

समुझै न अनातम-आतम-सत्ता ॥१०॥

Ae karatooti karai sath pai,

Samujhai na anātam-ātam-sattā ॥10॥

(चोपाई)

जो बिनु ग्यान क्रिया अवगाहै ।

जो बिनु क्रिया मोखपद चाहै ॥

(Chopāi)

Jo binu gyān kriyā avagāhai ।

Jo binu kriyā mokhapad chāhai ॥

जो बिनु मोख कहै मैं सुखिया ।

सो अजान मूढनिमैं मुखिया ॥११॥

Jo binu mokh kahai mai sukhiyā ।

So ajān Moodhanimai mukhiyā ॥11॥

શ્રીગુરુનો ઉપદેશ અજ્ઞાની જીવો માનતા નથી

(સવૈયા એકત્રીસા)

जगवासी जीवनिशैं गुरु उपदेस कहै,

तुमैं इहां सोवत अनंतकाल बीते हैं ।

Shri Guruno Updesh Ajnāni Jeevo Māntā Nathi

(Savaiyā Ekatrisā)

Jagvāsi jeevanisau Guru updes kahai,

Tumai ihā sovat anantkāl beete hai ।

जागो हूँ सचेत चित्त समता समेत सुनौ,
केवल-वचन जामैं अक्ष-रस जीते हैं ॥

Jāgo vhai sachet chitt samtā samet sunau,
Keval-vachan jāmai aksh-ras jeete hai ॥

आवो मेरे निकट बताऊं मैं तुम्हारे गुन,
परम सुरस भरे करमसौं रीते हैं ।

Āvo mere nikat batāu mai tumhāre guna,
Param suras bhare karamasau reete hai ।

ऐसे बैन कहै गुरु तौऊ ते न धरै उर,

मित्रकैसे पुत्र किधौं चित्रकैसे चीते हैं ॥१२॥

Aise bain kahai Guru tauoo te na dharai ur,

Mitrakaise putra kidhau chitrakaise cheete hai ॥12॥

જીવની શયન અને જાગૃત દશા કહેવાની પ્રતિજ્ઞા
(દોહરા)

एतेपर बहुरौ सुगुरु, बोलैं वचन रसाल ।

सैन दसा जागृत दसा, कहै दुहूँकी चाल ॥१३॥

Jeevni Shayan ane Jāgrut Dashā Kahevāni Pratijnā
(Dohrā)

Etepar bahurau Suguru, bolai vachan rasāl ।

Sain dasā jāgrut dasā, kahai duhookee chāl ॥13॥

જીવની શયન અવસ્થા

(સવૈયા એકત્રીસા)

કાયા ચિત્રસારીમૈં કરમ પરજંક ભારી,
માયાકી સંવારી સેજ ચાદરિ કલપના ।

Jeevni Shayan Avasthā

(Savaiyā Ekatrisā)

Kāyā chitrasāreemai karam parjank bhāri,
Māyākee savāree sej chādari kalpanā ।

सैन करै चेतन अचेतना नींद लियै,

मोहकी मरोर यहै लोचनकौ ढपना ॥

Sain karai chetan achetanā neend liyai,

Mohakee maror yahai lochankau dhapnā ॥

उदै बल जोर यहै स्वासकौ सबद घोर,
विषै-सुख कारजकी दौर यहै सपना ।

Udai bal jor yahai swāskau sabad ghor,
Vishai-sukh kārajkee daur yahai sapnā ।

ऐसी मूढ़ दसामैं मगन रहै तिहूं काल,

धावै भ्रम जालमैं न पावै रूप अपना ॥१४॥

Aisi moodh dasāmai magan rahai tihoo kāl,

Dhāvai bhram jālmai na pāvai roop apnā ॥14॥

જીવની જાગૃતદશા

(સવૈયા એકત્રીસા)

ચિત્રસારી ન્યારી પરજંક ન્યારૌ સેજ ન્યારી,
ચાદરિ ભી ન્યારી ઇહાં ઝૂઠી મેરી થપના ।

Jeevni Jāgrut Dashā

(Savaiyā Ekatrisā)

Chitrasāree nyāree parjank nyārau sej nyāree,
Chādari bhee nyāree ihā jhoothi meri thapnā ।

अतीत अवस्था सैन निद्रावाहि कोउ पै,
न विद्यमान पलक न यामैं अब छपना ॥

Ateet avasthā sain nidrāvāhi kou pai,
Na vidyamān palak na yāmai ab chhapnā ॥

स्वास औ सुपन दोऊ निद्राकी अलंग बूझै,
सूझै सब अंग लखि आतम दरपना ।

Svās au supan dou nidrākee alang boojhai,
Soojhai sab ang lakhi ātam darapanā ।

त्यागी भयौ चेतन अचेतनता भाव त्यागि,
भालै दृष्टि खोलिकैं संभालै रूप अपना ॥१५॥

Tyāgi bhayau chetan achetantā bhāv tyāgi,
Bhālai drishti kholikai sambhālai roop apnā ॥15॥

જાગૃતદશાનું ફળ

(દોહરા)

इहि विधि जे जागे पुरुष, ते शिवरूप सदीव ।

जे सोवहि संसारमें, ते जगवासी जीव ॥१६॥

Jāgrut Dashānu Fal

(Dohrā)

Ihi vidhi je jāge purush, te shivroop sadeev ।

Je sovahi sansārmāi, te jagvāsee jeev ॥16॥

आत्म-अनुभव ग्रहण करवानी शिखामणि

(दोहरा)

जो पद भौपद भय हरै, सो पद सेऊ अनूप ।

जिहि पद परसत और पद, लगै आपदारूप ॥१७॥

Ātma-Anubhav Grahan Karvāni Shikhāman

(Dohrā)

Jo pad bhaupad bhay harai, so pad seu anoop ।

Jihi pad parsat aur pad, lagai āpadāroop ॥17॥

સંસાર સર્વથા અસત્ય છે

(સવૈયા એકત્રીસા)

જબ જીવ સોવૈ સબ સમુઝૈ સુપન સત્ય,
વહિ ઝૂઠ લાગૈ તબ જાગૈ નીંદ ખોડકૈ ।

Sansār Sarvathā Asatya Chhe

(Savaiyā Ekatrisā)

Jab jeev sovai sab samujhai supan satya,
Vahi jhooth lāgai tab jāgai neend khoikai ।

जागै कहै यह मेरौ तन मेरी सौंज,
ताहू झूठ मानत मरन-थिति जोड़कै ॥

Jāgai kahai yah merau tan meri saunj,
Tāhoo jhooth mānat maran-thiti joikai ॥

जानै निज मरम मरन तब सूझै झूठ,
बूझै जब और अवतार रूप होइकै ।

Jānai nij maram maran tab soojhai jhooth,
Boojhai jab aur avtār roop hoikai ।

बाहू अवतारकी दसामैं फिरि यहै पेच,
याही भांति झूठौ जग देख्यौ हम टोड़कै ॥१८॥

Bāhoo avatārkee dasāmai firi yahai pech,
Yāhee bhānti jhoothau jag dekhyau hum toikai ॥18॥

सम्यग्ज्ञानीनुं आचरण

(सवैया अेकत्रीसा)

पंडित विवेक लहि एकताकी टेक गहि,
दुंदज अवस्थाकी अनेकता हरतु है ।

Samyagjnāninu Ācharan

(Savaiyā Ekatrisā)

Pandit vivek lahi ekatākee tek gahi,
Dundaj avasthākee anektā hartu hai ।

मति श्रुति अवधि इत्यादि विकल्प मेटि,
निरविकल्प ग्यान मनमैं धरतु है ॥

Mati shruti avadhi ityādi vikalap meti,
Nirvikalap gyān mannmai dharatu hai ॥

इन्द्रियजनित सुख दुखसौ विमुख हैंकै,
परमके रूप हैं करम निर्जरतु है ।

Indriyajanit sukh dukhsau vimukh vhaikai,
Paramke roop vhai karam nirjartu hai ।

सहज समाधि साधि त्यागी परकी उपाधि,
आत्म आराधि परमात्म करतु है ॥१९॥

Sahaj samādhī sādhi tyāgee parkee upādhī,
Ātam ārādhi paramātam karatu hai ॥19॥

સમ્યગ્જ્ઞાનને સમુદ્રની ઉપમા

(સવૈયા એકત્રીસા)

જાકે ડર અંતર નિરંતર અનંત દર્વ,

ભાવ ભાસિ રહે પૈ સુભાવ ન ટરતુ હૈ ।

Samyagjnānne Samudrani Upmā

(Savaiyā Ekatrisā)

Jākey ur antar nirantar anant darv,

Bhāv bhāsi rahe pai subhāv na taratu hai ।

निर्मलसौं निर्मल सु जीवन प्रगट जाके,
घटमैं अघट-रस कौतुक करतु है ॥

Nirmalasau nirmal su jeevan pragat jākey,
Ghatmai aghat-ras kautuk karatu hai ॥

जागै मति श्रुत औधि मनपर्यै केवल सु,
पंचधा तरंगनि उमंगि उछरतु है ।

Jāgai mati shrut audhi mannpayai keval su,
Panchadhā tarangani umangi uchhartu hai ।

सो है ग्यान उदधि उदार महिमा अपार,
निराधार एकमैं अनेकता धरतु है ॥२०॥

So hai gyān udadhi udār mahimā apār,
Nirādhār ekamai anektā dharatu hai ॥20॥

જ્ઞાનરહિત ક્રિયાથી મોક્ષ થતો નથી

(સવૈયા એકત્રીસા)

કેઈ ક્રૂર કષ્ટ સહૈં તપસૌં સરીર દહૈં,
ધૂમ્રપાન કરૈં અધોમુખ હૈકૈં જૂલે હૈં ।

Jnānrahit Kriyāthi Moksh Thato Nathi

(Savaiyā Ekatrisā)

Kei kroor kasht sahai tapsau sarir dahai,
Dhoomrapān karai adhomukh vhaikai jhoole hai ।

केई महाव्रत गहैं क्रियामैं मगन रहैं,
वहैं मुनिभार पै पयारकैसे पूले हैं ॥

Kei mahāvrata gahai kriyāmai magan rahai,
Vahai munibhār pai payārkaise poole hai ॥

इत्यादिक जीवनकाँ सर्वथा मुक्ति नांहि,
फिरैँ जगमांहि ज्याँ वयारिके बधूले हैं ।

Ityādik jeevankau sarvathā mukati nāhi,
Firai jagmāhi jyau vyārike badhoole hai ।

जिन्हके हियमें ग्यान तिन्हिहीकौ निरवान,
करमके करतार भरममें भूले हैं ॥२१॥

Jinhake hiyamai gyān tinhiheekau nirvān,
Karamke kartār bharamamai bhoole hai ॥21॥

व्यवहारलीनतानुं परिणाम
(ढोहरा)

Vyavahār-leentānu Parinām
(Dohrā)

लीन भयौ विवहारमैं, उकति न उपजै कोइ ।

दीन भयौ प्रभुपद जपै, मुक्ति कहासौं होइ? ॥२२॥

Leen bhayau vivahāрмаi, ukati na upjai koi ।

Deen bhayau prabhupad japai,

Mukti kahāsau hoi? ॥22॥

(ढोहरा)

प्रभु सुमरौ पूजौ पढ़ौ, करौ विविध विवहार ।

मोख सरूपी आतमा, ग्यानगम्य निरधार ॥२३॥

(Dohrā)

Prabhu sumarau poojau padhau,

Karau vividh vivahār ।

Mokh saroopee ātamā,

Gyāngamya nirdhār ॥23॥

જ્ઞાન વિના મોક્ષમાર્ગ જાણી શકાતો નથી

(સવૈયા એકત્રીસા)

કાજ વિના ન કરૈ જિય ઉદ્યમ,

લાજ વિના રન માંહિ ન જૂઝૈ ।

Jnān Vinā Mokshmārg Jāni Shakāto Nathi

(Savaiyā Ekatrisā)

Kāj vinā na karai jiy udyam,

Lāj vinā ran māhi na joojhai ।

डाल विना न सधै परमारथ,
सील विना सतसौं न अरूझै ॥

Dāl vinā na sadhai parmārath,
Seel vinā satasau na aroojhai ॥

नेम विना न लहै निहचै पद,
प्रेम विना रस रीति न बूझै ।

Nem vinā na lahai nihachai pad,
Prem vinā ras reeti na boojhai ।

ध्यान विना न थंभै मनकी गति,

ग्यान विना सिव पंथ न सूझै ॥२४॥

Dhyān vinā na thambhai mankee gati,

Gyān vinā siv panth na soojhai ॥24॥

ज्ञाननो महिमा

(सवैया तेवीसा)

ग्यान उदै जिन्हके घट अंतर,

जोति जगी मति होत न मैली ।

Jnānno Mahimā

(Savaiyā Tevisā)

Gyān udai jinhake ghat antar,

Joti jagee mati hot na mailee ।

बाहिज दिष्टि मिटी जिन्हके हिय,
आतमध्यान कला विधि फैली ॥

Bāhij dishti mitee jinhake hiy,
Ātamdhyān kalā vidhi failee ॥

जे जड़ चेतन भिन्न लखैं,
सुविवेक लियैं परखैं गुन थैली ।

Je jad chetan bhinn lakhai,
Suvivek liyai parkhai guna thailee ।

ते जगमें परमारथ जानि,

गहैं रुचि मानि अध्यातम सैली ॥२५॥

Te jagmai parmārath jāni,

Gahai ruchi māni adhyātam sailee ॥25॥

(Dohrā)

बहुविधि क्रिया कलेससौं, सिवपद लहै न कोइ ।

ग्यानकला परकाशसौं, सहज मोखपद होई ॥२६॥

(Dohrā)

Bahuvidhi kriyā kalesasau, sivpad lahai na koi ।

Gyānkalā parkāshasau, sahaj mokhpad hoi ॥26॥

ग्यानकला घट घट बसै, जोग जुगतिके पार ।

निज निज कला उदोत करि, मुक्त होइ संसार ॥२७॥

Gyānkalā ghat ghat basai, jog jugatike pār ।

Nij nij kalā udot kari, mukat hoi sansār ॥27॥

અનુભવની પ્રશંસા

(કુંડલિયા)

અનુભવ ચિંતામનિ રતન, જાકે હિય પરગાસ ।

સો પુનીત સિવપદ લહૈ, દહૈ ચતુરગતિવાસ ॥

Anubhavni Prashansā

(Kundaliyā)

Anubhav chintāmani ratan, jākey hiy pargās ।

So puneet sivpad lahai, dahai chaturgativās ॥

दहै चतुरगतिवास, आस धरि क्रिया न मंडै ।

नूतन बंध निरोध, पूब्वकृत कर्म बिहंडै ॥

Dahai chaturgativās, ās dhari kriyā na mandai ।

Nootan bandh nirodh, poobbakrut karma bihandai ॥

ताके न गनु विकार, न गनु बहु भार न गनु भव ।

जाके हिरदै मांहि, रचन चिंतामनि अनुभव ॥२८॥

Tākey na ganu vikār, na ganu bahu bhār na ganu bhav ।

Jākey hirdai māhi, rachan chintāmani anubhav ॥28॥

સમ્યગ્દર્શનની પ્રશંસા

(સવૈયા એકત્રીસા)

જિन्हके हियेमें सत्य सूरज उदोत भयो,
फैली मति किरन मिथ्यात तम नष्ट है ।

Samyagdarshanni Prashansā

(Savaiyā Ekatrisā)

Jinhake hiyemai satya sooraj udot bhayo,
Failee mati kiran mithyāt tam nasht hai ।

जिन्हकी सुदिष्टिमें न परचै विषमतासौं,
समतासौं प्रीति ममतासौं लष्ट पुष्ट है ॥

Jinhakee sudishtimai na parchai vishamatāsau,
Samtāsau preeti mamatāsau lasht pusht hai ॥

जिन्हके कटाक्षमें सहज मोखपंथ सधै,
मनको निरोध जाके तनकौ न कष्ट है ।

Jinhake katākshmai sahaj mokhpanth sadhai,
Manko nirodh jākey tankau na kasht hai ।

तिन्हके करमकी कलोलै यह है समाधि,

डोलै यह जोगासन बोलै यह मष्ट है ॥२९॥

Tinhake karamkee kalolai yah hai samādhi,

Dolai yah jogāsan bolai yah masht hai ॥29॥

પરિગ્રહના વિશેષ ભેદ કથન કરવાની પ્રતિજ્ઞા

(સવૈયા એકત્રીસા)

આતમ સુભાઝ પરભાઝકી ન સુધિ તાકૌં,

જાકૌ મન મગન પરિગ્રહમૈં રહ્યૌ હૈ ।

Parigrahnā Vishesh Bhed Kathan Karvāni Pratijnā

(Savaiyā Ekatrisā)

Ātam subhāu parbhāukee na sudhi tākau,

Jākau mann magan parigrahmai rahyau hai ।

ऐसौ अविवेककौ निधान परिग्रह राग,
ताकौ त्याग इहांलौं समुच्चैरूप कह्यो है ॥

Aisau avivekakau nidhān parigrah rāg,
Tākau tyāg ihālau samucchairoop kahyo hai ॥

अब निज पर भ्रम दूरि करिवैकै काज,
बहुरौं सुगुरु उपदेसको उमह्यो है ।

Ab nij par bhram doori karivaikai kāj,
Bahurau Suguru upadesko umahyo hai ।

परिग्रह त्याग परिग्रहकौ विशेष अंग,
कहिवेकौ उद्दिम उदार लहलह्यौ है ॥३०॥

Parigrah tyāg parigrahkau vishesh ang,
Kahivekau uddim udār lahalahyau hai ॥30॥

सामान्य-विशेष परिग्रहणो निर्णय

(दोहरा)

त्याग जोग परवस्तु सब, यह सामान्य विचार ।

विविध वस्तु नाना विरति, यह विशेष विस्तार ॥३१॥

Sāmānya-Vishesh Parigraho Nirnay

(Dohrā)

Tyāg jog parvastu sab, yah sāmānya vichār ।

Vividh vastu nānā virati, yah vishesh vistār ॥31॥

પરિગ્રહમાં રહેવા છતાં પણ જ્ઞાની જીવ નિષ્પરિગ્રહી છે
(ચોપાઈ)

Parigrahmā Rahevā Chhatā pan Jnāni Jeev
Nishparigrahi Chhe
(Chopāi)

पूरव करम उदै रस भुंजै,
ग्यान मगन ममता न प्रयुंजै ।
उरमैं उदासीनता लहिये,
यौं बुध परिग्रहवंत न कहिये ॥३२॥

Poorav karam udai ras bhunjai,
Gyān magan mamtā na prayunjai ।
Urmai udāseentā lahiye,
Yau budh parigrahvant na kahiye ॥32॥

પરિગ્રહમાં રહેવા છતાં પણ જ્ઞાની જીવોને પરિગ્રહરહિત કહેવાનું કારણ
(સવૈયા એકત્રીસા)

Parigrahmā Rahevā Chhatā pan Jnāni Jeevone
Parigrah Rahit Kahevānu Kāran
(Savaiyā Ekatrisā)

जे जे मनवंछित विलास भोग जगतमें,
ते ते विनासीक सब राखे न रहत हैं ।

Je je mannvanchhit vilās bhog jagatmai,
Te te vināseek sab rākhe na rahat hai ।

और जे जे भोग अभिलाष चित्त परिनाम,
तेऊ विनासीक धारारूप ह्वै बहत हैं ॥

Aur je je bhog abhilāsh chitt parinām,
Teu vināseek dhārāroop vhai bahat hai ॥

एकता न दुहूँ माँहि तातैं वांछा फुरै नांहि,
ऐसे भ्रम कारजकाँ मूरख चहत हैं ।

Ekatā na duhoo māhi tātai vānchhā furai nāhi,
Aise bhram kārajkau moorakh chahat hai ।

सतत रहै सचेत परसौं न करें हेत,
यातैं ग्यानवंतकौ अवंचक कहत हैं ॥३३॥

Satat rahai sachet parasau na karai het,
Yātai gyānvantkau avanchhak kahat hai ॥33॥

પરિગ્રહમાં રહેવા છતાં પણ જ્ઞાની જીવ નિષ્પરિગ્રહી છે એના ઉપર દષ્ટાંત
(સવૈયા એકત્રીસા)

Parigrahmā Rahevā Chhatā pan Jnāni Jeev
Nishparigrahi Chhe enā Upar Drashtānt
(Savaiyā Ekatrisā)

जैसैं फिटकड़ी लोद हरड़ेकी पुट बिना,
स्वेत वस्त्र डारिये मजीठ रंग नीरमैं ।

Jaisai fitakdee lod hardekee put binā,
Svet vastra dāriye majeeth rang neermai ।

भीग्यौ रहै चिरकाल सर्वथा न होइ लाल,
भेदै नहि अंतर सुफेदी रहै चीरमैं ॥

Bheegyau rahai chirkāl sarvathā na hoi lāl,
Bhedai nahi antar sufedee rahai cheermai ॥

तैसैं समकितवंत राग द्वेष मोह बिनु,
रहै निशि वासर परिग्रहकी भीरमैं ।

Taisai samkitvant rāg dwesh moh binu,
Rahai nishi vāsar parigrahkee bheermai ।

पूरव करम हरै नूतन न बंध करै,
जाचै न जगत-सुख राचै न सरीरमैं ॥३४॥

Poorav karam harai nootan na bandh karai,
Jāchai na jagat-sukh rāchai na sareermai ॥34॥

जैसैं काहू देसकौ बसैया बलवंत नर,
जंगलमें जाइ मधु-छत्ताकों गहतु है ।

Jaisai kāhoo deskau basaiyā balvant nar,
Jangalmai jāi madhu-chhattākau gahatu hai ।

वाकों लपटांहि चहुओर मधु-मच्छिका पै,
कंबलकी ओटसौं अडंकित रहतु है ॥

Vākau lapatāhi chahuor madhu-machhikā pai,
Kambalkee otsau adankit rahatu hai ॥

तैसैं समकिती सिवसत्ताकौ स्वरूप साथै,
उदैकी उपाधिकौं समाधिसी कहतु है ।

Taisai samkitee sivasattākau swaroop sādhai,
Udaikēe upādhikau samādhisee kahatu hai ।

पहिरै सहजकौ सनाह मनमैं उछाह,
ठानै सुख-राह उदवेग न लहतु है ॥३५॥

Pahirai sahajkau sanāh mannmai uchhāh,
Thānai sukh-rāh udveg na lahatu hai ॥35॥

જ્ઞાની જીવ સદા અબંધ છે

(દોહરા)

ગ્યાની ગ્યાનમગન રહૈ, રાગાદિક મલ ખોડ ।

ચિત્ત ઉદાસ કરની કરૈ, કરમ બંધ નહિ હોડ ॥૩૬॥

Jnāni Jeev Sadā Abandh Chhe

(Dohrā)

Gyāni gyānmagan rahai, rāgādik mal khoi ।

Chitt udās karnee karai, karam bandh nahi hoi ॥36॥

मोह महातम मल हरै, धरै सुमति परकास ।

मुक्ति पंथ परगट करै, दीपक ग्यान विलास ॥३७॥

Moh mahātam mal harai, dharai sumati parkās ।

Mukati panth pargat karai, deepak gyān vilās ॥37॥

જ્ઞાનરૂપી દીપકની પ્રશંસા

(સવૈયા એકત્રીસા)

જામૈં ધૂમકૌ ન લેસ વાતકૌ ન પરવેસ,
કરમ પતંગનિકૌં નાસ કરૈ પલમૈં ।

Jnānroopee Deepaknee Prashansā

(Savaiyā Ekatrisā)

Jāmai dhoomkau na les vātkau na parves,
Karam patanganikau nās karai palmai ।

दसाकौ न भोग न सनेहकौ संजोग जामैं,
मोह अंधकारकौ वियोग जाके थलमैं ॥

Dasākau na bhog na sanehkau sanjog jāmai,
Moh andhkārkau viyog jāke thalmai ॥

जामैं न तताई नहि राग रक्ताई रंच,
लहलहै समता समाधि जोग जलमैं ।

Jāmai na tatāi nahi rāg rakatāi ranch,
Lahalahai samtā samādhi jog jalmai ।

ऐसी ग्यान दीपकी सिखा जगी अभंगरूप,
निराधार फुरी पै दुरी है पुद्गलमैं ॥३८॥

Aisee gyān deepkee sikhā jagee abhangroop,
Nirādhār furee pai duree hai pudgalmai ॥38॥

જ્ઞાનની નિર્મળતા પર દષ્ટાંત

(સવૈયા એકત્રીસા)

જૈસો જો દરવ તામૈં તૈસોઈ સુભાઝ સધૈ,

કોઝુ દર્વ કાહૂકૌ સુભાઝ ન ગહતુ હૈ ।

Jnānnee Nirmaltā par Drashtānt

(Savaiyā Ekatrisā)

Jaiso jo darav tāmai taisoi subhāu sadhai,

Kou darv kāhookau subhāu na gahatu hai ।

जैसैं संख उज्जल विविध वर्न माटी भखै,
माटीसौ न दीसै नित उज्जल रहतु है ॥

Jaisai sankh ujjal vividh varna mātee bhakhai,
Māteesau na deesai nit ujjal rahatu hai ॥

तैसैं ग्यानवंत नाना भोग परिगह-जोग,
करत विलास न अग्यानता लहतु है ।

Taisai gyānvant nānā bhog parigah-jog,
Karat vilās na agyāntā lahatu hai ।

ग्यानकला दूनी होइ दुंदुदसा सूनी होइ,
ऊनी होइ भौ-थिति बनारसी कहतु है ॥३९॥

Gyānkalā doonee hoi dundudasā soonee hoi,
Unee hoi bhau-thiti Banārasee kahatu hai ॥39॥

વિષયવાસનાઓથી વિરક્ત રહેવાનો ઉપદેશ

(સવૈયા એકત્રીસા)

જૌલૌં ગ્યાનકૌ ઉદોત તોલૌં નહિ બંધ હોત,
બરતૈ મિથ્યાત તબ નાના બંધ હોહિ હૈ ।

Vishayvāsnāothee Virakt Rahevāno Updesh
(Savaiyā Ekatrisā)

Jaulau gyānkau udot tolau nahi bandh hot,
Bartai mithyāt tab nānā bandh hohi hai ।

ऐसौ भेद सुनिकै लग्यौ तू विषै भौगनिसौं,
जोगनिसौं उद्दमकी रीति तैं बिछोहि है ॥

Aisau bhed sunikai lagyau tu vishai bhaugnisau,
Joganisau uddamkee reeti tai bichhohi hai ।

सुनु भैया संत तू कहै मैं समकितवंत,
यहु तौ एकंत भगवंतकौ दिरोहि है ।

Sunu bhaiyā sant tu kahai mai samkitvant,
Yahu tau ekant Bhagwantkau dirohi hai ।

विषैसौं विमुख होहि अनुभौ दसा अरोहि,

मोख सुख टोहि तोहि ऐसी मति सोहि है ॥४०॥

Vishaisau vimukh hohi anubhau dasā arohi,

Mokh sukh tohi tohi aisi mati sohi hai ॥40॥

જ્ઞાની જીવ વિષયોમાં નિરંકુશ રહેતા નથી
(ચોપાઈ)

Jnāni Jeev Vishayomā Nirankush Rahetā Nathi
(Chopāi)

ग्यानकला जिनके घट जागी ।

ते जगमांहि सहज वैरागी ॥

ग्यानी मगन विषैसुख मांही ।

यह विपरीति संभवै नांहि ॥४१॥

Gyānkalā jinke ghat jāgi ।

Te jagmāhi sahaj vairāgi ॥

Gyāni magan vishaisukh māhi ।

Yah vipareeti sambhavai nāhi ॥41॥

જ્ઞાન અને વૈરાગ્ય એકસાથે જ હોય છે

(દોહરા)

ગ્યાન સક્તિ વૈરાગ્ય બલ, સિવ સાર્થે સમકાલ ।

જ્યોં લોચન ન્યારે રહૈં, નિરખૈં દોઝ નાલ ॥૪૨॥

Jnān ane Vairāgya Ek Sāthe ja Hoy Chhe

(Dohrā)

Gyān sakati vairāgya bal, siv sādhai samkāl ।

Jyau lochan nyāre rahai, nirkhai dou nāl ॥42॥

અજ્ઞાની જીવોની ક્રિયા બંધનું કારણ અને
જ્ઞાની જીવોની ક્રિયા નિર્જરાનું કારણ છે
(ચોપાઈ)

Ajnāni Jeevoni Kriyā Bandhnu Kāran ane Jnāni
Jeevoni Kriyā Nirjarānu Kāran Chhe
(Chopāi)

मूढ करमकौ करता होवै ।
फल अभिलाष धरै फल जोवै ॥
ग्यानी क्रिया करै फल-सूनी ।
लगै न लेप निर्जरा दूनी ॥४३॥

Moodh karamkau kartā hovai ।
Fal abhilāsh dharai fal jovai ॥
Gyāni kriyā karai fal-sooni ।
Lagai na lep nirjarā dooni ॥43॥

જ્ઞાનીના અબંધ અને અજ્ઞાનીના બંધ પર કીડાનું દષ્ટાંત
(દોહરા)

Jnāninā Abandh ane Ajnāninā Bandh par
Keedānu Drashtānt
(Dohrā)

बंधै करमसौं मूढ़ ज्यौं, पाट-कीट तन पेम ।

खुलै करमसौं समकिती, गोरख धंधा जेम ॥४४॥

Bandhai karamsau moodh jyau, pāt-keet tan pem ।

Khulai karamsau samkitee,

Gorakh dhandhā jem ॥44॥

ज्ञानी जिव कर्मना कर्ता नथी

(सवैया तेवीसा)

जे निज पूरव कर्म उदै,

सुख भुंजत भोग उदास रहेंगे ।

Jnāni Jeev Karmanā Kartā Nathi

(Savaiyā Tevisā)

Je nij poorav karma udai,

Sukh bhunjat bhog udās rahainge ।

जे दुःखमैं न विलाप करें,
निरबैर हियैं तन ताप सहेंगे ॥

Je dukhmai na vilāp karai,
Nirbair hiyai tan tāp sahainge ॥

है जिन्हकै दिढ़ आतम ग्यान,
क्रिया करिकैं फलकाँ न चाहेंगे ।

Hai jinhkai didh ātam gyān,
Kriyā karikai falkau na chahainge ।

ते सु विचच्छन ग्यायक हैं,

तिन्हकौं करता हम तौ न कहेंगे ॥४५॥

Te su vichacchan gyāyak hai,

Tinhakau kartā hum tau na kahainge ॥45॥

સમ્યગ્જ્ઞાનીનો વિચાર

(સવૈયા એકત્રીસા)

જિन्हकी सुदृष्टिमैं अनिष्ट इष्ट दोऊ सम,

जिन्हकौ अचार सु विचार सुभ ध्यान है ।

Samyagjnānino Vichār

(Savaiyā Ekatrisā)

Jinhakee sudrishtimai anisht isht dou sam,

Jinhakau achār su vichār subh dhyān hai ।

स्वारथकों त्यागि जे लगे हैं परमारथकों,
जिन्हकै बनिजमैं न नफा है न ज्यान है ॥

Swārathkau tyāgi je lage hai parmārathkau,
Jinhakai banijamai na nafā hai na jyān hai ॥

जिन्हकी समुझिमैं सरीर ऐसौ मानियत,
धानकौसौ छीलक कृपानकौसौ म्यान है ।

Jinhakee samujhimai sareer aisau māniyat,
Dhānakausau chheelak krupānkausau myān hai ।

पारखी पदारथके साखी भ्रम भारथके,

तेई साधु तिनहीकौ जथारथ ग्यान है ॥४६॥

Pārakhee padārathke sākhee bhram bhārathake,

Tei sādhu tinheekau jathārath gyān hai ॥46॥

જ્ઞાનની નિર્ભયતા

(સવૈયા એકત્રીસા)

जमकौसौ भ्राता दुखदाता है असाता कर्म,
ताकै उदै मूरख न साहस गहतु है ।

Jnānni Nirbhaytā

(Savaiyā Ekatrisā)

Jamakausau bhrātā dukhdātā hai asātā karma,
Tākai udai moorakh na sāhas gahatu hai ।

सुरगनिवासी भूमिवासी औ पतालवासी,
सबहीकौ तन मन कंपितु रहतु है ॥

Suragnivāsee bhoomivāsee au patālvāsee,
Sabaheekau tan mann kampitu rahatu hai ॥

उरकौ उजारौ न्यारौ देखिये सपत भैसौं,
डोलत निसंक भयौ आनंद लहतु है ।

Urkau ujārau nyārau dekhiye sapat bhaissau,
Dolat nisank bhayau ānand lahatu hai ।

सहज सुवीर जाकौ सासतौ सरीर ऐसौ,
ग्यानी जीव आरज आचारज कहतु है ॥४७॥

Sahaj suveer jākau sāsatau sareer aisau,
Gyānee jeev āraj āchāraj kahatu hai ॥47॥

सात भयनां नाम

(दोहरा)

इहभव-भय परलोक-भय, मरन-वेदना जात ।

अनरच्छा अनगुप्त-भय, अकस्मात्-भय सात ॥४८॥

Sāt Bhaynā Nām

(Dohrā)

Ihabhav-bhay parlok-bhay, maran-vedanā jāt ।

Anaracchā anagupt-bhay, akasmāt-bhay sāt ॥48॥

સાત ભયનું પૃથક્ પૃથક્ સ્વરૂપ

(સવૈયા એકવીસા)

દસથા પરિગ્રહ-વિયોગ-ચિંતા ઇહ ભવ,

દુર્ગતિ-ગમન ભય પરલોક માનિયે ।

Sāt Bhaynu Pruthak Pruthak Swaroop

(Savaiyā Ekvisā)

Dasadhā parigrah-viyog-chintā iha bhav,

Durgati-gaman bhay parlok māniye ।

प्राननिकौ हरन मरन-भै कहावै सोइ,
रागादिक कष्ट यह वेदना बखानिये ॥

Prānanikau haran maran-bhai kahāvai soi,
Rāgādik kasht yah vedanā bakhāniye ॥

रच्छक हमारौ कोऊ नांही अनरच्छा भय,
चोर-भै विचार अनगुप्त मन आनिये ।

Racchak hamārau kou nāhi anaracchā bhay,
Chor-bhai vichār anagupt mann āniye ।

अनर्चिंत्यौ अबही अचानक कहाधौं होइ,
ऐसौ भय अकस्मात जगतमैं जानिये ॥४९॥

Anachintyau abahēe achānak kahādhau hoi,
Aisau bhay akasmāt jagatmai jāniye ॥49॥

આ ભવભય મટાડવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

નખ સિખ મિત પરવાંન, ગ્યાન અવગાહ નિરક્ષત ।

આતમ અંગ અભંગ સંગ, પર ધન ઇમ અક્ષત ॥

Ā Bhav Bhay Matādvāno Upāy

(Chhappā)

Nakh sikh mit parvān, gyān avgāh nirakkhat ।

Ātam ang abhang sang, par dhan im akkhat ॥

छिनभंगुर संसार-विभव, परिवार-भार जसु ।

जहां उत्पति तहां प्रलय, जासु संजोग विरह तसु ॥

Chhinabhangur sansār-vibhav, parivār-bhār jasu ।

Jahā utpati tahā pralay, jāsu sanjog virah tasu ॥

परिगह प्रपंच परगट परखि,

इहभव भय उपजै न चित ।

ग्यानी निसंक निकलंक निज,

ग्यानरूप निरखंत नित ॥५०॥

Parigah prapanch pargat parkhi,

Ihabhav bhay upjai na chit ।

Gyānee nisank nikalank nij,

Gyānroop nirkhant nit ॥50॥

પરભવભય મટાડવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

ગ્યાનચક્ર મમ લોક, જાસુ અવલોક મોખ-સુખ ।

ઇતર લોક મમ નાહિં, નાહિં જિસમાંહિ દોખ દુખ ॥

Parbhav-Bhay Matādvāno Upāy

(Chhappā)

Gyānchakra mam lok, jāsu avlok mokh-sukh ।

Itar lok mam nāhi, nāhi jismāhi dokh dukh ॥

पुन्न सुगतिदातार, पाप दुरगति पद-दायक ।

दोऊ खंडित खानि, मैं अखंडित सिवनायक ॥

Punn sugatidātār, pāp durgati pad-dāyak ।

Dou khandit khāni, mei akhandit sivanāyak ॥

इहविधि विचार परलोक-भय,
नहि व्यापत वरतै सुखित ।
ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निरखंत नित ॥५१॥

Ihavidhi vichār parlok-bhay,
Nahi vyāpat vartai sukhit ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥51॥

મરણનો ભય મટાડવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

ફરસ જીભ નાસિકા, નૈન અરુ શ્રવન અચ્છ ઇતિ ।
મન વચ તન બલ તીન, સ્વાસ ડસ્વાસ આડ-થિતિ ॥

Maranano Bhay Matādvāno Upāy
(Chhappā)

Faras jeebh nāsikā, nain aru shravan acch iti ।
Mann vach tan bal teen, swās uswās āu-thiti ॥

ये दस प्रान-विनास, ताहि जग मरन कहिज्जइ ।
ग्यान-प्रान संजुगत, जीव तिहुं काल न छिज्जइ ॥

Ye das prān-vinās, tāhi jag maran kahijjai ।
Gyān-prān sanjugat, jeev tihu kāl na chhijjai ॥

यह चिंत करत नहि मरन भय,
नय-प्रवांन जिनवरकथित ।

ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निरखंत नित ॥५२॥

Yah chint karat nahi maran bhay,
Nay-pravān Jinvarkathit ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥52॥

वेदनानो भय मटाऽवानो उपाय

(छप्पा)

वेदनवारौ जीव, जाहि वेदत सोऊ जिय ।
यह वेदना अभंग, सु तौ मम अंग नांहि बिय ॥

Vednāno Bhay Matādvāno Upāy

(Chhappā)

Vedanvārau jeev, jāhi vedat sou jiy ।
Yah vedanā abhang, su tau mam ang nāhi biy ॥

करम वेदना दुविध, एक सुखमय दुतीय दुख ।
दोऊ मोह विकार, पुगगलाकार बहिरमुख ॥

Karam vedanā duvidh, ek sukhmay duteey dukh ।
Dou moh vikār, puggalākār bahirmukh ॥

जब यह विवेक मनमहि धरत,
तब न वेदनाभय विदित ।

ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निरखंत नित ॥५३॥

Jab yah vivek mann mahi dharat,
Tab na vedanābhay vidit ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥53॥

અરક્ષાનો ભય મટાડાવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

જો સ્વવસ્તુ સત્તાસરૂપ જગમહિં ત્રિકાલગત ।
તાસુ વિનાસ ન હોઈ, સહજ નિહચૈ પ્રવાંન મત ॥

Arakshāno Bhay Matādāvāno Upāy
(Chhappā)

Jo swavastu sattāsaroop jagmahi trikālgat ।
Tāsu vinās na hoi, sahaj nihchai pravān mat ॥

सो मम आतम दरब, सरवथा नहि सहाय धर ।
तिहि कारन रच्छक न होइ, भच्छक न कोइ पर ॥

So mam ātam darab, sarvathā nahi sahāy dhar ।
Tihi kāran racchak na hoi, bhacchak na koi par ॥

जब इहि प्रकार निरधार किय,
तब अनरच्छा-भय नसित ।

ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निखंत नित ॥५४॥

Jab ihi prakār nirdhār kiya,
Tab anaracchā-bhay nasit ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥54॥

ચોરભય મટાડવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

પરમ રૂપ પરતચ્છ જાસુ લચ્છન ચિન્મંડિત ।

પર પ્રવેશ તહાં નાહિં, માહિં મહિ અગમ અખંડિત ॥

Chor-Bhay Matādvāno Upāy

(Chhappā)

Param roop paratacch jāsu lacchan chinmandit ।

Par pravesch tahā nāhi, māhi mahi agam akhandit ॥

सो ममरूप अनूप, अकृत अनमित अटूट धन ।
ताहि चोर किम गहै, ठौर नहि लहै और जन ॥

So mamroop anoop, akrut anmit atut dhan ।
Tāhi chor kim gahai, thaur nahi lahai aur jan ॥

चितवंत एम धरि ध्यान जब,
तब अगुप्त भय उपसमीत ।
ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निरखंत नित ॥५५॥

Chitvant em dhari dhyān jab,
Tab agupt bhay upasameet ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥55॥

અકસ્માતભય મટાડવાનો ઉપાય

(છપ્પા)

Akasmāt Bhay Matādvāno Upāy

(Chhappā)

सुद्ध बुद्ध अविरुद्ध, सहज सुसमृद्ध सिद्ध सम ।
अलख अनादि अनंत, अतुल अविचल सरूप मम ॥

Suddh buddh aviruddh,
Sahaj susamruddh siddh sam ।
Alakh anādi anant, atul avichal saroop mam ॥

चिद्विलास परगास, वीत-विकल्प सुखथानक ।
जहाँ दुविधा नहि कोइ, होइ तहाँ कछु न अचानक ॥

Chidvilās pargās, veet-vikalap sukhthānak ।
Jahā duvidhā nahi koi,
Hoi tahā kachhu na achānak ॥

जब यह विचार उपजंत तब,
अकस्मात् भय नहि उदित ।
ग्यानी निसंक निकलंक निज,
ग्यानरूप निरखंत नित ॥५६॥

Jab yah vichār upajant tab,
Akasmāt bhay nahi udit ।
Gyāni nisank nikalank nij,
Gyānroop nirkhant nit ॥56॥

સમ્યગ્જ્ઞાની જીવોને નમસ્કાર

(છપ્પા)

જો પરગુન ત્યાગંત, સુદ્ધ નિજ ગુન ગહંત ધુવ ।
વિમલ ગ્યાન અંકૂર, જાસુ ઘટમહિં પ્રકાશ હુવ ॥

Samyagjnāni Jeevone Namaskār

(Chhappā)

Jo pargun tyāgant, suddh nij guna gahant dhuv ।
Vimal gyān ankoor, jāsu ghatmahi prakāsh huv ॥

जो पूरबकृत कर्म, निरजरा-धार बहावत ।
जो नव बंध निरोध, मोख-मारग-मुख धावत ॥

Jo poorabkrut karma, nirjarā-dhār bahāvat ।
Jo nav bandh nirodh, mokh-mārag-mukh dhāvat ॥

निःसंकतादि जस अष्ट गुन,
अष्ट कर्म अरि संहरत ।

सो पुरुष विचच्छन तासु पद,
बानारसी बंदन करत ॥५७॥

Nihasanktādi jas asht guna,
Asht karma ari sanharat ।
So purush vichacchan tāsū pada,
Bānārasi bandan karat ॥57॥

सम्यग्दर्शननां आठ अंगोनां नाम

(सोरठा)

प्रथम निससै जानि, दुतिय अवंचित परिमन ।

तृतीय अंग अगिलानि, निर्मल दिष्टि चतुर्थ गुन ॥५८॥

Samyagdarshannā Āth Angonā Nām

(Sorthā)

Pratham nisasai jāni, dutiya avanchhit parinaman ।

Trutiya ang agilāni, nirmal dishti chaturth guna ॥58॥

पंच अकथ परदोष, थिरीकरन छठुम सहज ।

सत्तम वच्छल पोष, अष्टम अंग प्रभावना ॥५९॥

Panch akath pardosh, thireekaran chhattham sahaj ।

Sattam vacchal posh, ashtam ang prabhāvnā ॥59॥

સમ્યક્ત્વનાં આઠ અંગોનું સ્વરૂપ

(સવૈયા એકત્રીસા)

ધર્મમૈં ન સંસૈ સુભકર્મ ફલકી ન ઇચ્છા,
અસુભકૌ દેખિ ન ગિલાન આનૈ ચિતમૈં ।

Samyaktvanā Āth Angonu Swaroop

(Savaiyā Ekatrisā)

Dharmamai na sansai subhkarma falkee na icchā,
Asubhkau dekhi na gilān ānai chitmai ।

सांची दिष्टि राखै काहू प्रानीकौ न दोष भाखै,
चंचलता भानि थिति ठानै बोध वितमैं ॥

Sānchi drishti rākhai kāhoo
prāneekau na dosh bhākhai,
Chanchaltā bhāni thiti thānai bodh vitamai ॥

प्यार निज रूपसौं उछाहकी तरंग उठै,
एई आठौं अंग जब जागै समकितमैं ।

Pyār nij roopsau uchwāhakee tarang uthai,
Ei āthau ang jab jāgai samkitmai ।

ताहि समकितकौं धरै सो समकितवंत,

वहै मोख पावै जो न आवै फिरि इतमैं ॥६०॥

Tāhi samkitkau dharai so samkitvant,

Vahai mokh pāvai jo na āvai firi itmai ॥60॥

ચૈતન્ય નટનું નાટક

(સવૈયા એકત્રીસા)

પૂર્વ બંધ નાસૈ સો તો સંગીત કલા પ્રકાસૈ,

નવ બંધ રુંધિ તાલ તોરત ઉછરિકૈ ।

Chaitanya Natnu Nātak

(Savaiyā Ekatrisā)

Poorva bandh nāsai so to sangeet kalā prakāśai,

Nav bandh rundhi tāl torat uchharikai ।

निसंकित आदि अष्ट अंग संग सखा जोरि,
समता अलाप चारी करै सुर भरिकै ॥

Nisankit ādi asht ang sang sakhā jori,
Samatā alāp chāri karai sur bharikai ॥

निरजरा नाद गाजै ध्यान मिरदंग बाजै,
छक्यौ महानंदमैं समाधि रीझि करिकै ।

Nirjarā nād gājai dhyān mirdang bājai,
Chhakyau mahānandmai samādhi reejhi karikai ।

सत्ता रंगभूमिमैं मुक्त भयौ तिहूं काल,
नाचै सुद्धदिष्टि नट ग्यान स्वांग धरिकै ॥६१॥

Sattā rangbhoomimai mukat bhayau tihoo kāl,
Nāchai suddhadishti nat gyān swāng dharikai ॥61॥

